

NA KRÍDLACH VTÁKOV A MOTÝLOV

Nebeským oceánom elegantne plachtí čierno-biely albatros. Počuješ to mohutné mávanie husích krídel? Putujú ďaleko, ďaleko za slnkom. Rovnako ako žeriavy čiernobiele. Niektoré vtáky sú samotárske, a tak im to vyhovuje, keď sa presúvajú samy alebo iba so svojou rodinou. Iné dávajú prednosť spoločnosti a presúvajú sa v početnom krdli alebo v uváženom šíku. Na svoju orientáciu využívajú operení pútnici slnečný, hviezdny a magnetický kompas, ale tiež mapu krajiny, ktorú majú uloženú v pamäti. Dobré si pamätajú osvetlené body, napríklad majáky. A keď sú unavení? Pomôžu im veterné prúdy, ktoré ich zľahka a pohodlne unášajú na ich ceste ďalej. Rovnako cestujú aj krehké motýle. Statočne zdolávajú na svojich jemných krídlach vysoké hory a nekonečné priestory nad morom.

Nielen vtáky a motýle, ale aj chrobáky uskutočňujú svoje púte. Napríklad taký skarabeus posvätný si k tomu ešte na cestu zoberie guľôčku z trusu. A tú pred sebou neúnavne gúľa bez ohľadu na to, či prší, alebo svieti slnko. Uf, ten sa asi zapotí!

Cesty sťahovavých vtákov a túlavého hmyzu merajú iba niekoľko stoviek metrov alebo naopak nekonečné kilometre naprieč celou zemegulou. Vedú od severu na juh, od východu na západ a sú rovnako rozmanité ako zvieratá, ktoré ich uskutočňujú...

ALBATROS ŠTAHOVAVÝ

Videli ste pri mori vtáka s bielym telom a štíhlymi čiernym krídlami? Ako si elegantne plachtí nebeským morom? Tak to je albatros – najväčší morský vták. Mohol by nás svojimi krídlami prikryť, ale radšej na nich bez námahy plachtí nad morami a oceánmi južnej pologule. Necháva sa pri tom unášať veternými prúdmi. Ak ale vietor fúkať prestane, musí dosadnúť na hladinu a počkať, kým sa vietor opäť rozfúka. Predstavte si, že bez jediného mávnutia vydrží plachtiť až 6 dní! Každý deň takto preletí pokojne aj 1 000 kilometrov. A celú planétu dokáže obletieť iba za 2 mesiace. Kdeže 80 dní!

15 000 KM

DOŽÍVA SA AŽ 80 ROKOV

ŽERIAV ČIERNOBIELY

Vysoký čiernobiely krásavec kýva hlavou, ukláňa sa, robí piruety, vyskakuje... Práve ste videli nádherný zasnubný tanec žeriava, ktorý v páre s jedinými partnerom žije celý život. Ich domovom sú trávnaté plochy, mokré lúky či močiare v Japonsku, časti Sibíri a na Ďalekom východe. V Japonsku a Číne sú žeriavy posvätné, nájdeme ich v starých bájkach, ale aj na bankovkách a v logu japonských aerolínií. Zamávajú krídlami a už sa vznášajú vo vzduchu. A kamže si zaletia, keď im začne stúpať para zo zobáčikov? Odlietajú do Kórey, severovýchodnej Číny a južného Japonska. Jedna cesta im zaberie 20 – 40 dní.

2 000 – 2 287 KM 1 CESTA

ZNÁŠA 2 VAJEIA

BOCIAN ČIERNY

Fíha, pozrite sa... vysoko, vysoko na oblohe si elegantne plachtí bocian! Kamže má asi tento biely krásavec namierené? A stretli ste sa už niekedy s bocianom čiernym? Nežartujem. Bocian čierny skutočne existuje. Je príbuzný bociana bieleho. Ale na komíne ho nehľadajte. Bocian čierny je totiž samotársky tvor, spoločnosť práve nevyhľadáva. Vyžíva sa v lesoch, čím sú hlbšie, tým lepšie sa v nich cíti. Na svoj letný byt sa pravidelne vydáva do strednej a východnej Európy aj exotickéj Ázie. Európske a západoázijské bociany zase rady trávajú zimu pekne v teple strednej a západnej Afriky. Tie ostatné si obľúbili Indiu a Čínu.

 AŽ 14 000 KM TAM AJ SPÄŤ **ZNÁŠA 3 – 5 VAJEC**

BOCIAN BIELY

Počujete klepot zobákov? Veď to je bocian v hniezde, ktoré urobí skoro všade, aby sa zapáčil samičke. Hlasito ju zdraví klepotom zobáka, zakláňa hlavu, pyšne ukazuje hniezdo, ktoré vybudoval alebo prinajmenšom opravil... takto vyzerajú zasnuby bocianov začiatkom jari. Ale viete, čo robí bocian v zime? Užíva si teplo. Naozaj, nežartujem. Ako pravý vášnivý cestovateľ odlieta každú zimu za žeravým africkým slnkom. A že na takú dlhú cestu potrebuje mapu? Kdeže! Veď má v sebe kompas, vďaka ktorému neomylné trafi na vysnívané miesto tam, ale tiež aj naspäť do svojho hniezda.

 20 000 KM TAM AJ SPÄŤ **HNIEZDO VÁŽI AŽ 1 TONU**

LASTOVIČKA OBYČAJNÁ

Na drôtoch sedia lastovičky, závidia deťom aktovky. Musia sa však vydať na ďalekú cestu a prekonať tisíce kilometrov. Veľmi sa totiž tešia na svoj druhý domov v Afrike. Viete, že lastovička patrí medzi najrozšírenejšie vtáky na svete? Je družná a jej čiernomodré lesklé a biele perie zdobí červená škvrna na hrdle, ktorá jej veľmi pristane. Lastovičky zo Severnej Ameriky lietajú zimovať na Floridu, Antily a do Strednej a Južnej Ameriky. Tie z Európy pre zmenu do rovníkovej a južnej Afriky. Lastovičky sa sťahujú vo veľkom krdli, na čele ktorého sú dospelé a skúsené vtáky. Preletia bez prestávky 100 – 300 km a potom aj niekoľko dní odpočívajú na jednom mieste. Trvá im to niekoľko mesiacov. Cestu naspäť na sever zvládnu už za 5 týždňov.

AŽ 22 500 KM

DOŽÍVAJÚ SA 5 – 7 ROKOV

RYBÁR DLHOCHVOSTÝ

Čo by ste povedali na cestu okolo sveta? Áno? A čo tak cesta okolo sveta každý rok? Rybár síce nie je na prvý pohľad veľmi nápadný – je to štíhly vták s úzkymi krídlami a červeným zobákom, ale ak by ste sa s ním vydali na cestu, budete prekvapení! Rybár žije v severnej časti Európy, Ázie a Severnej Ameriky a jeho sídla siahajú až do Antarktídy. Na zimu ale mieri práve na opačný koniec sveta – do oblastí medzi južnou Afrikou a Antarktídou. Pri lete do zimoviska nehľadá priamu cestu, takže preletí 30 000 – 40 000 km. Obletí takto ročne celú zemeguľu! A túto trasu preletí pravidelne každý rok. To je za celý život pomerne dosť kilometrov – vyšlo by to aj na cestu na Mesiac!

VIAČ AKO 95 000 KM TAM AJ SPÄŤ

ZNÁŠA 1 – 3 VAJECIA